

HRVATSKI SABOR

KLASA: 740-15/20-01/04

URBROJ: 65-20-02

Zagreb, 9. prosinca 2020.

P.Z. br. 88

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika SDP-a, aktom od 9. prosinca 2020. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Peđu Grbina, Sabinu Glasovac, Sinišu Hajdaša Dončića, Mirelu Ahmetović, Arsena Bauka i Ivanu Posavec Krivec, zastupnike u Hrvatskome saboru.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 88

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a**

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 09. prosinca 2020. godine

Hs**NP*740-15/20-01/04*6532-2-20-01**Hs

REPUBLICA HRVATSKA 65 - HRVATSKI SABOR ZAGREB, Trg Sv. Marka 2		
Primijeno: 09-12-2020		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
740-15/20-01/04	65	
Uredbeni broj	Pril.	Vrij.
6532-2-20-01	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20), Klub zastupnika SDP-a podnosi Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona. Sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskog sabora predlažemo da se Zakon donese po hitnom postupku.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a koji će u ime Kluba sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela određeni su Peđa Grbin, Sabina Glasovac, Siniša Hajdaš Dončić, Mirela Ahmetović, Arsen Bauk i Ivana Posavec Krivec.

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Peđa Grbin

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI KAZNENOG ZAKONA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o dopuni Kaznenog zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4., a u svezi s člankom 39. Ustava Republike Hrvatske, (Narodne novine, broj 85/2010 –pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Kazneni zakon (Narodne novine, br.125/11, 144/12, 56/15, 61/15 - ispravak, 101/17, 118/18 i 126/19), (u daljnjem tekstu: Kazneni zakon) donesen je 2011. godine, a stupio je na snagu 1. siječnja 2013. godine te je od tada mijenjan pet puta.

Posljednjim izmjenama iz 2019. godine izmijenjen je između ostalog i članak 156. Kaznenog zakona koji se odnosi na kazneno djelo spolnog uznemiravanja i to na način da su pooštrene kazne, odnosno propisano je da će onaj tko spolno uznemirava drugu osobu kojoj je nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje, kazniti kaznom zatvora do dvije godine, umjesto kaznom zatvora do jedne godine kako je bilo propisano do tada.

Jednako tako, spolno uznemiravanje, koje je definirano kao svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobi, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje, koje se do tada progonilo samo po prijedlogu, izmjenama Kaznenoga zakona iz 2019. godine, progonilo bi se i po službenoj dužnosti, ali samo u slučajevima ako je počinjeno prema osobi posebno ranjivoj zbog dobi.

Opravdanost pooštavanja zakonske politike kažnjavanja, odnosno povisivanje posebnog maksimuma zapriječene kazne zatvora s jedne na dvije godine, argumentirana je tada od strane predlagatelja, a što je i prihvaćeno od zakonodavca, pogibeljnošću i učestalošću kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona te potrebom snažnije kaznenopravne zaštite žrtava tih kaznenih djela.

Takvo zakonsko rješenje proizvelo je nažalost situaciju da se u većini slučajeva, a s obzirom da se veći broj kaznenih djela spolnog uznemiravanja počini prema osobama koje nisu u kategoriji posebne ranjivosti zbog dobi, te osobe kao žrtve spolnog uznemiravanja moraju same podnijeti prijedlog za pokretanje kaznenog postupka.

Ono što je u takvim situacijama pokazalo naročito sporno je to što se, kada se radi o kaznenom djelu koje se progoni po prijedlogu, sukladno članku 47. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19) prijedlog za progon mora se podnijeti u roku od tri mjeseca od kad je ovlaštena fizička ili pravna osoba saznala za kazneno djelo i počinitelja, a ukoliko se taj rok prekorači državno odvjetništvo će prijavu odbaciti.

Konkretno, to u praksi znači da žrtve spolnog uznemiravanja, u roku od najviše tri mjeseca od trenutka kad su doživjele spolno uznemiravanje, moraju podnijeti prijedlog za progon počinitelja, a ukoliko to ne učine u navedenom roku, njihova prijava će biti odbačena, a što se nedavno i dogodilo u medijski popraćenom slučaju kada je više djelatnica zaposlenih u jednoj važnoj instituciji, bilo izloženo spolnom uznemiravanju od strane nadređene osobe, odnosno od zamjenika glavnog direktora te institucije.

S obzirom da je prijava počinjenog kaznenog djela uslijedila tek nakon isteka tromjesečnog roka, iako nadležno državno odvjetništvo nije dovelo u pitanje samo počinjenje kaznenog djela spolnog uznemiravanja, prijava je odbačena iz razloga prekoračenja roka od tri mjeseca.

Treba imati na umu da je osobama koje su izložene spolnom uznemiravanju, naročito ako se ono čini od nadređene osobe i na radnom mjestu, vrlo teško odvažiti se i odlučiti podnijeti prijavu protiv počinitelja, što je pak uzrokovano strahom između ostalog i za radno mjesto i za druga egzistencijalna i s tim povezana pitanja, ali i zbog subjektivnog osjećaja sramote i nelagode pa je stoga najčešće potrebno i znatno duže vrijeme kako bi se donijela tako teška odluka poput podnošenja prijave protiv počinitelja spolnog uznemiravanja.

Postojećim zakonskim rješenjem upravo se, zbog kratkoće roka, obeshrabruje žrtve spolnog uznemiravanja da prijavu podnesu, jer će ona nakon isteka tako kratkog roka ionako biti odbačena, a eventualne negativne posljedice, ali i stigmatu, snosit će žrtva, a ne počinitelj spolnog uznemiravanja, što svakako nije i ne može biti intencija zakonodavca.

U tom smislu potrebno je pristupiti izmjeni Kaznenog zakona, odnosno njegovog članka 156.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Zakonom o izmjeni Kaznenog zakona, odnosno intervencijom u njegov članak 156., uvelo bi se provođenje kaznenog progona po službenoj dužnosti za kazneno djelo spolnog uznemiravanja u svim slučajevima, a ne samo iznimno, u slučajevima određenim važećim zakonom.

Na navedeni način, a upravo zbog pogibeljnosti i učestalosti kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona te zbog često vrlo teškog donošenja odluke o podizanju prijave u okvirima propisanih rokova iz članka 47. Zakona o kaznenom postupku, predlagatelj smatra potrebnim zakonsku politiku vezanu za progon tog djela, urediti na način kako je predloženo.

Navedeni cilj postigao bi se brisanjem stavka 3. u članku 156. Kaznenog zakona.

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Donošenjem ovog Zakona osigurat će snažnija kaznenopravna zaštita žrtava kaznenog djela spolnog uznemiravanja opisanog u članku 156. Kaznenog zakona, odnosno omogućio bi

se kazneni progon počinitelja kaznenog djela spolnog uznemiravanja i nakon proteka roka od tri mjeseca, odnosno po službenoj dužnosti.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENI KAZNENOG ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U cilju što bržeg stupanja na snagu Zakona i što ranijeg ostvarenja jačanja kaznenopravne zaštite žrtava spolnog uznemiravanja, a s obzirom da se radi o minimalnoj izmjeni u smislu intervencije u tekst postojećeg Zakona o kaznenom postupku, odnosno o brisanju samo jednog stavka jednog članka zakona koji u cjelini sadrži 387. članaka, ocjenjuje se da postoje opravdani razlozi za podnošenje ovog zakonskog prijedloga po hitnom postupku u smislu odredbe članka 204. Poslovnika Hrvatskog sabora.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakonu (Narodne novine, br.125/11, 144/12, 56/15, 61/15-ispravak, 101/17, 118/18 i 126/19). u članku 156. briše se stavak 3.

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.:

Brisanjem stavka 3. članka 156. Kaznenog zakona, brisala bi se odredba da se kazneno djelo iz stavka 1. članka 156. Kaznenog zakona progoni po prijedlogu, osim ako je počinjeno osobi posebno ranjivoj zbog dobi.

Uz članak 2.:

Ovim člankom propisano je stupanje Zakona na snagu.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE DOPUNJUJU

Članak 156.

(1) Tko spolno uznemirava drugu osobu kojoj je nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizički neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobi, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovog članka progoni se po prijedlogu, osim ako je počinjeno prema osobi posebno ranjivoj zbog dobi.